

ภาคผนวก

ตำนานพื้นเมืองลานคราเชียงใหม่

ได้บันทึกไว้ว่าในปี พ.ศ.๒๑๐๑ พระเจ้าบุเรงนองได้ยกกองทัพมาโจมตีเมืองเชียงใหม่ โดยจัดทัพเจ้าประเทศราชไทใหญ่ ๑๕ เจ้าฟ้า ยกพลทหาร ๕๐,๐๐๐ คน ข้ามแม่น้ำสาละวิน ที่ "ท่าผาแดง" แล้วจัดแบ่งออกเป็น ๓ กองทัพ

กองทัพที่ ๑ ไปทางเมืองปายหรืออำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กองทัพที่ ๒ ไปทางเมืองแหงหรืออำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

กองทัพที่ ๓ ไปทางเมืองเชียงดาว หรืออำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่

โดยกำชับลาคาโทยให้แม่ทัพเคลื่อนกำลังพลให้เดินทางมาถึงเมืองเชียงใหม่ ในวันเดียวกัน ให้แจ้งได้ เพื่อสนธิกำลังโจมตีเมืองเชียงใหม่ หากแม่ทัพคนใดเคลื่อนทัพมาไม่ทันเพื่อน รับสั่งให้ตัดศีรษะแม่ทัพคนนั้น แล้วเสียบประจานที่เกาะท่าข้ามแม่น้ำคงคา(สาละวิน)ในที่สุดทั้ง ๓ กองทัพก็เคลื่อนพลมาถึงเมืองเชียงใหม่ได้ในวันเดียวกัน หลังจากนั้นจึงทำการสนธิกำลังรายล้อมเมืองเชียงใหม่และได้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองขึ้น ในปี พ.ศ.๒๑๐๑ซึ่งตรงกับสมัยของพระแม่เจ้าเมกุฏิสุทธิวงศ์ พระองค์เป็นกษัตริย์เชียงใหม่องค์สุดท้ายที่ชาวเชียงใหม่ กราบทูลเชิญมาจาก “เมืองนายน”และราชาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ ในอักษรธรรมล้านนาที่จารึกลงในใบลานนั้นเขียนไว้ดังนี้

ฟ้าสุทโธรมหาราช ก็คุมเอรีพลสกุลโยธาได้ ๕ หมื่นแล ไป(แม่ทัพ)ทั้งหลายคือว่า ๑๕ เจ้าฟ้า เขาก็เร่งรัดจัดกันมาเร็ววันเร็วคืน ก็มาข้ามท่าปาดแดง(ท่าผาแดง) มาทาง(มาทาง)เมืองปายสายหนึ่ง มาทางเมืองหอด(เมืองแหง-คัดลอกคลาดเคลื่อน)สายหนึ่ง มาทางเมืองเชียงดาวสายหนึ่ง กษัตริย์เจ้าอังวะ(บุเรงนอง)ลาคาเอาลำ(ลาคาโทย)ไปทัพ(แม่ทัพ)ทั้งหลายหื้อได้แพว(ถึง)เวียงลานคราเชียงใหม่ วันเดียนั้นแท้ คั่นว่า(ครั้นว่า)ไปไม่ทันหมื่นนั้น จักเอามาจ้องหัวมันเสีย(ตัดศีรษะเสียบประจาน)ที่เกาะแม่คงคา(แม่น้ำสาละวิน)บ่หื้อได้ล้ามาชะแล(ไม่ให้ข้ามเขตแดนเข้ามาได้)เขาก็กลัวอาชญาเจ้าแห่งเขาก็ผิดกับด้วยกันมาแพววันเดียวกันแท้ ขามนั้นข้าเล็กก็มาคุ้มหมื่นก็ปายคุ้มทาง แพวเวียงเชียงใหม่ เขาก็ตั้งจุดทัพแวดล้อมเวียงไควแล้ว(ล้อมรอบเวียงเชียงใหม่) ทัพหลวงฟ้าสุทโธรมหาราชอันเป็นไปแม่ทัพใหญ่นั้น ก็ไปตั้งทัพอยู่กำเหนี่ยวเวียงบ่พอไกลเท่าใด(ด้านเหนือเมืองเชียงใหม่) เขาก็ขุดกระตูกอยู่หื้อดีแล้ว...จากหลักฐานนี้พม่าเคลื่อนไพร่พลทหาร ๕ หมื่นคนมาข้ามแม่น้ำสาละวินที่ “ท่าผาแดง” จากนั้นแบ่งออกเป็น ๓ กองทัพ ประมาณกองทัพละ ๓ หมื่นคน เพื่อไปตามสายน้ำ ๓ สายคือสายน้ำแม่ปาย สายน้ำแม่แดง และสายน้ำแม่ปิง แล้วมาบรรจบกันที่เมืองเชียงใหม่ ในวันเดียวกันเพื่อสนธิกำลังเข้าโจมตีเมืองเชียงใหม่ โดยกษัตริย์พม่าลาคาโทยไว้ว่า หากแม่ทัพคนใดเคลื่อนกำลังพลมาถึงเชียงใหม่ล่าช้ากว่ากองทัพอื่นให้จับตัวมาประหารชีวิต แล้วนำศีรษะไปเสียบไม้ประจานไว้บนเกาะแม่น้ำคงคา(สาละวิน)

หมายเหตุ

เนื่องจากผู้คัดลอกในท่อนนี้เป็นสามเณร ผู้เขียนคาดว่าสามเณรคัดลอกคลาดเคลื่อนคำที่ถูกต้องคือ “เมืองแหง” เพราะโดยข้อเท็จจริงตามสภาพภูมิศาสตร์เมื่อข้ามแม่น้ำสาละวินที่ “ท่าผาแดง” แล้วเส้นทางจะพุ่งตรงสู่เมืองแหง ตามสายน้ำจืด สายน้ำทา สายน้ำแม่แดง ผ่านเมืองคอง(อำเภอเชียงดาว) ผ่านเมืองก๊ต(อำเภอแม่แดง) ถึงตัวเมืองเชียงใหม่ นับเป็นระยะทางได้ประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร ส่วนเมืองหอดหรืออำเภอ สอด อยู่ทางทิศใต้ของเมืองเชียงใหม่เป็นระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร รวมระยะทางจากท่าผาแดง - เมืองแหง- เชียงใหม่ -อำเภอ สอด ประมาณ ๒๘๐ กิโลเมตร ซึ่งไม่มีเหตุผลใดที่จะเดินทัพผ่านเชียงใหม่ไปตั้งหลักที่เมืองสอด ซึ่งไกลออกไป ๘๐ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทัพ ๓-๔ วัน แล้วเดินทัพย้อนมาตามเส้นทางเดิม อีก ๓-๔ วัน เพื่อกลับมายังเมืองเชียงใหม่เป็นครั้งที่ ๒ ดังนั้นเมืองที่ถูกต้องคือ เมืองแหง ซึ่งอยู่ท่ามกลาง และกระหนาบข้างซ้ายและข้างขวา ด้วยเมืองเชียงดาว และ เมืองปาย

เอกสารอ้างอิง : คัมภีร์ใบลานตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับวัดศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน

ภาพที่ ๔.๑๔๕ แสดงจารึกในใบลาน(ลูกศรชี้) ถอดความได้ดังนี้
 .. “ไป(แม่ทัพ)ทั้งหลายคือว่า ๑๕ เจ้าฟ้าเขาก็เร่งรัดจัดกันมาเร็ววันเร็วคืนก็มาข้าม “ ท่าผาแดง ”..
 ที่มา : วัดศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน

พงศาวดารพม่า

พ.ศ.๒๑๑๒ พม่าบันทึกไว้ใน มหาราชวงศ์พงศาวดารพม่า ความว่า...

..จ.ศ ๙๒๕ ออกญาธรรมราชา(ขุนพิเรนทรเทพ)เจ้าเมืองพิษณุโลก มีใบบอกไปยังพระเจ้าหงสาวดี (บุเรงนอง)ว่าเจ้าเมืองเชียงตุง(ล้านช้าง)ยกทัพหมายเข้าตีเมืองพิษณุโลก พระเจ้าหงสาวดีจึงจัดทัพเจ้าประเทศราชเงี้ยว(ไทใหญ่) จำนวน ๖ ทัพ ทหาร ๖ หมื่นคน ม้า ๖ พันตัว ช้าง ๖ ร้อยเชือก โดยมีรับสั่งให้ยกทัพไปทาง “เมืองนาย” ครั้นกองทัพมาถึง “เมืองแหน” เป็นเมืองขึ้นของเชียงใหม่ ฝ่ายเจ้าเมืองเชียงตุงทราบข่าวกองทัพหงสาวดียกมาช่วยจึงรีบถอยหนี พระเจ้าหงสาวดี จึงมีท้องตราให้เรียก ๖ กองทัพกลับ

การศึกครั้งนี้ ทำให้มองเห็นบทบาทที่เด่นชัดของ “เมืองแหน” หรือ “เมืองหาง” ว่าเป็นเมืองหน้าด่าน และเป็นเมืองสำคัญทางยุทธศาสตร์ ตั้งอยู่ระหว่าง”เมืองนาย” กับ เมืองเชียงใหม่

พ.ศ.๒๑๔๘ จากหลักฐานสำคัญที่เป็นกุญแจไขประวัติศาสตร์ที่ขาดหายไปของชาติไทย โดยฝ่ายพม่าได้บันทึกไว้ในมหาราชวงศ์พงสาวดารพม่า ความว่า...

...จ.ศ. ๕๗๔ พระเจ้าอูรยาพระนเรศ (พระนเรศวร) ทรงเสด็จยกกองทัพ ๒๐ ท้า ยกมาทางเชียงใหม่ จะไปตีเมืองอังวะ ครั้นเสด็จถึงเมืองแหน แขวงเมืองเชียงใหม่ ก็ทรง ประชวร ในเร็วพลัน ก็สวรรคตในที่นั้น...

เมืองแหน ในภาษาไทย และเมืองแหนในภาษาพม่า คือเมืองเดียวกัน เพราะตั้งอยู่บน จุดยุทธศาสตร์จุดเดียวกัน คือกึ่งกลางระหว่างเมืองเชียงใหม่ กับเมืองนายน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ การวิเคราะห์ด้านนิรุกติศาสตร์โดย จิตร ภูมิศักดิ์ นักปราชญ์แห่งสังคมไทยวิเคราะห์ ภาษาเขียน ของพม่า..ว่า..ได้รับอิทธิพลมาจากภาษามอญ

เช่น ภาษาไทย

คำว่า	“เมืองราย”	พม่าจะเขียนเป็น	“รามัญ”
คำว่า	“หาง”	พม่าจะเขียนเป็น	“หัน”
คำว่า	“แหง”	พม่าจะเขียนเป็น	“แหน”

ดังนั้น เมือง “แหง” ในภาษาไทย กับเมือง “แหน” ในภาษาพม่า คือ ชื่อเมืองเดียวกัน

ความสำคัญยิ่งของเมืองแหงที่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้กู้เอกราชของ ชาติไทยก็คือเป็นเมืองสำคัญทางยุทธศาสตร์โดยทรงกรีธาทัพหมายเผด็จศึก “เมืองนายน” และ “เมืองอังวะ” แต่พระองค์ทรงประชวรและเสด็จสวรรคต เสียก่อนในระหว่างการเดินทางทัพท่ามกลาง เหล่าขุนศึกทหารกล้า ณ “เมืองแหง” แห่งนี้ เมื่อ ๔๐๐ ปีที่แล้ว

พ.ศ.๒๓๑๑ จากหลักฐานสำคัญพม่าบันทึกไว้ในมหาราชวงศ์พงสาวดารพม่า ความว่าพญาเจ้าบ้านกับพญากาวิละไปเข้าเฝ้าขอขมา จับไล่แม่ทัพพม่าลีหะปะเต๊ะ (เนเมียวสีหบดี) ออกจากเชียงใหม่ ลีหะปะเต๊ะทนฝีมือไม่ไหว ก็แตกถอยร่นมายัง “เมืองแหน ” และจนถึงถอย มาอยู่ “เมืองนายน”

จากการบันทึกเหตุการณ์ช่วงคับขันยามที่พม่าพ่ายแพ้ต่อกองทัพของพระเจ้าตากสิน ครั้งนั้นกองทัพพม่าถอยหนีอย่างเร่งรีบออกจากเมืองเชียงใหม่ ในขณะที่ทหารกองทัพพระเจ้า ตากสิน ตามไล่ล่าอย่างกระชั้นชิด โดยสัญญาติญาณของผู้ติดตามล่านั้น จะใช้เส้นทางลัดหรือใช้ เวลาเดินทางสั้นที่สุดที่จะกลับคืนสู่ที่ตั้งมั่นป้อมปราการของตน ประกอบกับเนเมียวสีหบดีขุนศึก ของพม่าที่นำกองทัพหนีการไล่ล่าอยู่นั้น เป็นผู้มีชั้นเชิงในการรบ ปรากฏผลงานเป็นผู้พิชิต ๓ อาณาจักร คือล้านนา ล้านช้าง และอยุธยา ดังนั้นจึงเจาะจงเลือกใช้เส้นทางลัดจากเมืองเชียงใหม่ มุ่งสู่เมืองแหง (เมืองแหน) ตรงขึ้นไปข้ามแม่น้ำสาละวินที่ท่าผาแดง และไปตั้งหลักที่เมืองนายน

ซึ่งเส้นทางลัดนี้ ถูกตรวจสอบแล้วโดยแผนที่ทหารมาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐๐ และในยุคเทคโนโลยี
 อวกาศ ถูกตรวจสอบซ้ำสามารถเห็นภาพสี ๓ มิติ จากดาวเทียมสำรวจภูมิศาสตร์โลก ขอแนะนำเข้า
 ไปสืบค้นได้ที่ WWW.EARTH.GOOGLE.COM ซึ่งเปิดให้ใช้โดยไม่คิดค่าบริการ เมื่อเปิดเว็บไซต์
 ขึ้นมาแล้วจะปรากฏภาพลูกโลก ค่อยๆขยายจนเต็มหน้าจอ จากนั้นให้ใช้ Mouse ลากหมุนลูกโลก
 จนพบประเทศไทย แล้วดับเบิลคลิกขยายภาพจนเต็มที่แล้ว จึงคลิกที่ View ใน Menu bar
 เช็กระยะทาง / ที่ช่อง LAT/LONG Grid จะ ปรากฏเส้นรุ้งหรือละติจูด และเส้นแวงหรือ
 ลองจิจูด จากนั้นให้เลื่อนไปยังพิกัดต่างๆ ดังนี้

เชียงใหม่	LAT. ๑๘° ๔๙' N	LONG. ๙๘° ๕๙' E
เมืองแหง(อำเภอเวียงแหง)	LAT. ๑๙° ๓๔' N	LONG. ๙๘° ๓๘' E
ท่าผาแดง(ท่าข้ามแม่น้ำสาละวิน พม่า)	LAT. ๒๐° ๐๕' N	LONG. ๙๘° ๒๙' E
เมืองป๋น(รัฐฉาน พม่า)	LAT. ๒๐° ๑๘' N	LONG. ๙๘° ๒๑' E
เมืองนายน(รัฐฉาน พม่า)	LAT. ๒๐° ๓๗' N	LONG. ๙๗° ๓๓' E
เมืองอังวะ(พม่า)	LAT. ๒๑° ๕๐' N	LONG. ๙๕° ๕๗' E

หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ปรากฏต่อหน้าท่าน ยืนยันว่าเมืองแหง หรือเมืองแหในภาษาพม่า
 ตั้งอยู่บนเส้นทางลัดและตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างเมืองเชียงใหม่ กับ เมืองนายน(ประเทศพม่า) ดังนั้น
 เมืองแหงจึงเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางการทหารมาแต่ครั้งโบราณ จนถึงสมัยปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง : สำนักพิมพ์มติชน (๒๕๔๕) มหาราชวงศ์พงศาวดารพม่า โรงพิมพ์พิมพ์เนศพรันต์
 เซนเตอร์ จำกัด

หลักฐานสมัยรัชกาลที่ ๓ เส้นทางจากเมืองนายมายังเมืองเชียงใหม่

คำให้การทำสัตถิมงคล เรื่องการตั้งเมืองเชียงราย

และเขตแดนเมืองเชียงราย จ.ศ.๑๒๐๓ (พ.ศ. ๒๓๘๘)

ชัยยง ไชยศรี ๒๖/๒/๒๕๔๖

วันพฤหัสบดีที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๓๘๘ แรม ๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะเมีย จอ สกพญา จุฬาราชมนตรี ตามทำสัตถิมงคลเมืองเชียงใหม่ ซึ่งพม่าจำ(คุก)ไว้ ณ “เมืองนาย” ด้วยราชการ ทางเมืองนาย ๑ และเมืองเชียงตุง ๑

ข้าฯ ทำสัตถิมงคลให้การว่า ชื่อตัวข้า ชื่อ “น้อย” อายุได้ ๕๕ ปี ข้าเป็นบุตร “แสนคำวัง” แม่ ชื่อ นางคำเอ๋ย เป็นหลานภริยา พญาราชวงศ์ เมืองเชียงใหม่ ข้ามีบุตรชาย ๑ คน บุตรหญิง ๒ คน รวม ๓ คน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเมืองเชียงใหม่ ครั้นอายุข้าได้ ๓๖ ปี พญาเชียงใหม่ พุทธวงศ์ (แต่ง)ตั้งให้ข้าเป็น “ทำสัตถิมงคล” ใ้การงานอยู่ ณ เมืองเชียงใหม่

เมื่อ ณ ปีเถาะ เบญจศก พญาอุปราช และพญาราชวงศ์ ให้นายกิมสารและนายหนานสุริยะ กับญาติ พี่น้องบุตรหลานหลายคนคุมไพร่ ๑,๐๐๐ (คน)เศษ พานายหนานธัมลังกาวงศ์ ขึ้นไปเป็น เจ้าเมืองเชียงราย ให้นายอุ่นเรือน น้องเขยพญาอุปราชเมืองเชียงใหม่ เป็นที่อุปราช (เมืองเชียงราย) นายน้อยคำแสน น้องพญาอุปราช(เมืองเชียงใหม่) ต่างมารดา เป็นที่ ราชวงศ์ แต่ที่ รัตนเมืองแก้ว และที่ราชบุตร ยังหาได้ตั้งผู้ใดไม่ นายกิมสาร ไปจากเมืองเชียงใหม่ เมื่อเดือน ๒ ข้างแรมก็คำ จำมิได้ ปีเถาะเบญจศก

ครั้น ณ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง จ.ศก นายกิมสารกลับลงมาถึงเมืองเชียงใหม่ แจ้งความกับพญาอุปราช พญาราชวงศ์ ว่า นายกิมสารให้รวบรวมผู้คนได้ สกักร(ชายฉกรรจ์) ได้สามโนคร้ว ๑,๕๐๐ (คน)เศษ จัดแจงทำค่าย ให้ นายน้อยธัมลังกาวงศ์ นายอุ่นเรือน นายน้อยคำแสน ตั้งบ้านเรือน อยู่ในเมืองเชียงราย แล้วให้พญาเมือง คุมไพร่ ๑๐๐ คนเศษ ขึ้นไปตั้งอยู่ที่ ศรีษะ(หัว)โป่ง ต่อแดนเมืองไร พึงข่าวคราวเมืองเชียงตุง พญาเมืองไปจาก เมืองเชียงรายได้ประมาณเดือนเศษ ใช้คนกลับลงมาแจ้งความว่า พญาเมืองไปถึงศรีษะ(หัว)โป่ง พบกับพวกตระเวนเมืองเชียงตุง ๆ ถามพญาเมืองว่า เจ้าเมืองเชียงใหม่ให้ยกไพร่พลขึ้นมา เมืองเชียงราย จะไปรบเมืองไหน.....

.....และเมื่อข้าฯ ไปอยู่ที่ เมืองนาย ปีหนึ่งกับเดือนหนึ่ง ๓ วัน ข้าฯได้สอบถามพวกพม่า พวกเงี้ยว(ไทใหญ่) พวกลาวเงิน ถึง บ้านเมืองข้างพม่า และระยะทางเมืองอังวะกับเมืองนาย ได้ความว่า เมืองนาย แต่ก่อน เงี้ยวเป็นเจ้าเมือง ชื่อ “เจ้าเชียงทอง” ขึ้นกับเมืองอังวะฯ หาได้ให้ ขุนนางพม่าอยู่กำกับไม่ ครั้นเจ้าเชียงทองตาย เจ้าอังวะ จึงตั้งขุนนุ้ม(หนุม)หลานเจ้าเชียงทอง

ให้เป็นแสนหลวงเจ้าเมืองนาย ให้ขุนนางพม่าเมืองอังวะมาอยู่กำกับ ตั้งเมืองนายให้เป็นเมืองใหญ่ บังคับบรรดาเมืองเงี้ยว ข้างแม่น้ำคง(สาละวิน) ฝั่งตะวันตก ๑๗ หัวเมือง เมืองเงี้ยวทั้งปวงจะมีการ สิ่งไรก็ให้บอกไปถึงขุนนางพม่าที่เมืองนาย ๆ จึงบอกขึ้นไปเมืองอังวะ แต่งตั้ง เมืองนายให้บังคับ เมืองเงี้ยวทั้งปวงได้ ๑๔-๑๕ ปีมาแล้ว และเมืองเงี้ยวที่ขึ้นกับเมืองนาย ชื่อ

เมืองลายข้า(ไลคำ)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๓,๐๐๐ (คน)เศษ
เมืองแสร(แสน)หวี	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๘,๐๐๐ (คน)เศษ
เมืองสือปอ(ป้อ)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๑,๐๐๐ (คน)เศษ
เมืองหนองบวร(บอน)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๑,๐๐๐ (คน)เศษ
เมืองยองห้วย(ห้วย)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๓,๐๐๐ (คน)เศษ
เมืองลอกจอก	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๕๐๐ (คน)เศษ
เมืองมอกใหม่(หมอกใหม่)เมืองหนึ่ง	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๕๐๐ (คน)เศษ
เมืองเชียงทวง(เชียงทอง)เมืองหนึ่ง	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๔๐๐ (คน)เศษ
เมืองบัน(บัน)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๓๐๐ (คน)เศษ
เมืองกันตู	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๓๐๐ (คน)เศษ
เมืองเชียง(เชียง)คำ	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๓๐๐ (คน)เศษ
เมืองจิต(จิต)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๒๐๐ (คน)เศษ
เมืองปอน(ป้อน)	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๒๐๐ (คน)เศษ
เมืองจำดา	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๒๐๐ (คน)เศษ
เมืองบ้านหาด	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๒๐๐ (คน)เศษ
เมืองบ้านเมียร	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๒๐๐ (คน)เศษ
เมืองหัวปง	เมืองหนึ่ง	มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ	๒๐๐ (คน)เศษ

เข้ากัน ๑๗ เมือง มีสักร(ชายฉกรรจ์)ประมาณ ๒ หมื่น(คน)เศษ อยู่ฝั่งแม่น้ำคง(สาละวิน) ข้างตะวันตก ไพร่พลเมืองเป็นเงี้ยวล้วนหมิ่นพม่าไม่ ขุนนางพม่าก็ไม่ได้ไปอยู่กำกับ

แต่เมืองนาย มีสักร(ชายฉกรรจ์) ๖,๐๐๐ (คน)เศษ เป็นพม่าสวร(ส่วน) ๑ เงี้ยว ๓ สวร เมืองนายอยู่ข้างตะวันออกเฉียงใต้ เมืองอังวะ

ระยะทาง แต่เมืองอังวะจะมาเมืองนาย มาได้ ๒ ทาง ๆ หนึ่ง ตะวันออกเฉียงใต้ เดินแต่ เมืองอังวะมา ๔ คืบ ถึงเมือง ลอกจอก แต่เมืองลอกจอกมาทาง ๕ คืบ ถึง(ถึง)เมืองนาย ทางนี้เดิน ยาก ต้องขึ้นเขา เดินตามลำห้วยเป็นช่องแสบมาตามวงเขา(ช่องแคบมาตามหว่างเขา) เดินข้าง เดินโคต่าง ไม่ได้ ทางหนึ่ง ตะวันออกเฉียงเหนือ เดินแต่เมืองอังวะมา ๑๔ คืบ ถึง(ถึง)เมืองนาย

ทางนี้เดินง่าย เดินข้างเดินโคต่างได้ แต่ไม่มีหัวเมืองตามระยะทางมีแต่บ้านเจ็วอยู่ห่างๆกัน ทางครึ่งวันบ้าง ทางวันหนึ่งบ้าง จึงมีบ้านๆ (ห่อมบ้าน) หนึ่ง มีเรือน ๕-๑๐ หลังบ้าง ๑๔-๑๕ หลังบ้าง ไม่มีบ้านใหญ่(หมู่บ้าน)

ระยะทางแต่เมืองนาย จะมาถึงแม่น้ำคง(สาละวิน) มาได้ ๕ ทาง

ทางหนึ่งตะวันออกเฉียงเหนือ เดินแต่เมืองนายมาทาง ๓ คั่น มาถึง เมืองเชียงคำ แต่เมืองเชียงคำ มาครึ่งวันถึงท่าทราย(ทราย) ตะวันตกแม่น้ำคง (สาละวิน) ข้ามแม่น้ำคงมาข้างฝั่งตะวันออก เดินทางอีกคั่นหนึ่งถึงเมืองปะ(ปะ) ทางนี้เดินไม่สู้ยาก เดินข้างเดินโคต่าง ได้

ทางหนึ่งตรงตะวันออก(ทิศตะวันออก) เดินแต่เมืองนายมาทางคั่นหนึ่งถึงเมืองเชียงทอง แต่เมืองเชียงทอง มาทางคั่นหนึ่งถึงท่าจาง(จาง) ตะวันตกแม่น้ำคง ข้ามแม่น้ำคงมาข้างฝั่งตะวันออก เดินทางอีกคั่นหนึ่งถึงเมืองต่วน ทางนี้เดินง่าย เดินข้าง เดินโคต่างได้ แต่ต้องขึ้นเขาที่วาง(ระหว่าง) เมืองเชียงทอง ต่อกับท่าจาง(จาง) แห่ง

ทางหนึ่งข้าง ตะวันออกเฉียงใต้ เดินแต่เมืองนายมาทางคั่นหนึ่ง ถึงเมืองปัน แต่เมืองปันมาทางคั่นหนึ่ง ถึงท่าผาแดง ตะวันตกแม่น้ำคง(สาละวิน) ทางนี้เดินง่ายเป็นทางใหญ่ ใกล้เมืองเชียงใหม่ พม่ากลัวกองทัพเมืองเชียงใหม่จะยกไปทางนี้ จึงมาตั้งด่านที่ฝั่งแม่น้ำคง “ท่าผาแดง” แห่งหนึ่ง ที่เมืองปันแห่งหนึ่ง พม่าผลัดเปลี่ยนกันมาลาดตระเวนไม่ขาด

ทางหนึ่งทิศใต้ เดินแต่เมืองนาย มาทางวันหนึ่งถึงบ้านหาด แต่บ้านหาดมาทางคั่นหนึ่งถึงท่าละงง(ละง) ตะวันตกแม่น้ำคง ทางนี้เดินยากต้องขึ้นเขาลงห้วย เดินข้าง เดินโคต่าง ไม่ได้เดินได้แต่พวกลาดตระเวนกับพรานป่า

ทางหนึ่งทิศใต้เฉียงตะวันตก เดินแต่เมืองนายมาทางวันหนึ่งถึงเมืองมอกไหล่ม (หมอกใหม่) ๆ แยกเป็นสองทาง ๆ หนึ่ง แต่เมืองมอกไหล่ม คั่นหนึ่งถึงท่าสบตง ตะวันตกแม่น้ำคง เดินยากหาผู้ใดเดินไม่ เป็นป่าดัด(ชัน) สัตว์ร้าย ทางหนึ่งเดินแต่เมืองมอกไหล่ม มาคั่นหนึ่งถึงเมืองกันตู่ แต่เมืองกันตู่มาทางคั่นหนึ่งถึงท่าศรีต่อ ตะวันตกแม่น้ำคง ทางนี้เดินง่ายแต่ใกล้กับแดนเมืองยางแดง พม่าหาได้มาตั้งด่านรักษาไม่ กลัวพวกยางแดงพวกเชียงใหม่จะไปจับ.....

หมายเหตุ

ท้าวสิทธิมงคล เป็นข้าราชการในราชสำนักของ พญาพุทธวงศ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ ๔ (พ.ศ.๒๓๖๓-๒๓๘๕) และได้เดินทางไปสืบราชการลับในพม่าจึงถูกพม่าจับขังคุกที่เมืองนาย เป็นเวลานาน ๑ ปี ๑ เดือน ๓ วัน จึงได้รับการปล่อยตัว เดินทางกลับเชียงใหม่ และเดินทางไปกรุงเทพโดยมีการสอบปากคำเรื่องราวความเป็นไปตั้งแต่ พระเจ้าเชียงใหม่แต่งตั้ง พญาธัมลังกาวงศ์ เป็นเจ้าเมืองเชียงรายซึ่งอาณาเขตติดต่อกับเมืองเชียงตุง จึงมีการเจรจาเพื่อเป็น

บ้านพี่เมืองน้อง จนกระทั่งถูกจับขังคุกพม่า ณ เมืองนาย ช่วงถูกจำคุก ๑ ปีเศษได้สอบถามเรื่องราวการบริหารบ้านเมืองในพม่าจากผู้ต้องโทษในคุกทั้งชาวพม่า ชาวเงี้ยว(ไทใหญ่) และลาวเงิน จนได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวเมืองพม่า มากมาย.....

เอกสารอ้างอิง : ๑.หอสมุดแห่งชาติ หนังสือสมุดไทยคำ เส้นดินสอ จ.ศ.๑๒๐๗ เลขที่ ๒๓๖
หมวดจดหมายเหตุ กท. ร.๓

๒. คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย (๒๕๔๒) จดหมายเหตุนครเชียงใหม่ โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย
กทม.

**หลักฐานสมัยรัชกาลที่ ๔ เส้นทางจากพมามายังเมืองเชียงใหม่ผ่านเมืองแห่ง
คำกล่าวฟ้องพระเจ้าเชียงใหม่ เหนือราชบุตรไปทำถนนจากเชียงใหม่ถึงเมืองแห่ง จรดแม่น้ำสาละวิน
ที่ “ท่าผาแดง” เพื่อรับพระเจ้าพม่ามาเมืองเชียงใหม่ เมื่อจ.ศ.๑๒๐๗ (พ.ศ. ๒๔๐๘)**

พ.ศ.๒๔๐๘ เรื่อง "หนังสือและคัดบอกเมืองเชียงใหม่" ระบุว่า สมัยพระเจ้ากาวิโรศ
สุริยวงศ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ ๖ สั่งให้เจ้าบุญทาและข้าไพร่ ไปรักษา “เมืองแห่ง ” และ
ให้แผ้วถางเส้นทางตลอดสาย ไปยังพม่าจรดฝั่งแม่น้ำสาละวินที่ “ท่าผาแดง” เพื่อเชื่อมเส้นทาง
ส่งพม่า และได้รับเจ้าพม่ามาประทับแรม ณ เมืองเชียงใหม่. หนังสือนี้เป็นการกล่าวฟ้องเจ้า
ผู้ครองนครเชียงใหม่ว่าคบคิดกับพม่าเป็นมิตรโดยเจ้าอุปราช เจ้าราชวงศ์และเจ้าราชบุตร รวม
๓ คน ได้กราบบังคมทูลฯ รัชกาลที่ ๔ แต่เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ได้แก้ข้อกล่าวหาจนหลุดพ้น
มลทิน และผู้กล่าวฟ้องต้องออกจากเมืองเชียงใหม่ ไปอยู่เมืองอื่น

ประการสำคัญในคำกล่าวฟ้อง ทำให้เราทราบว่าในสมัยรัชกาลที่ ๔ เส้นทางสายน้ำแม่แตง
ผ่าน "อ.เวียงแหง" นั้นยังคงมีความสำคัญ เพราะเป็นเส้นทางที่ “เจ้าพม่า” ใช้เดินทางเพื่อเข้ามายังเมือง
เชียงใหม่ ดังข้อความดังนี้ "...ด้วยเจ้าเชียงใหม่ไม่ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมประเพณี..ประการ
หนึ่งทุกวันนี้เจ้าบุรีรัตน์ บุตรเขยเจ้าเชียงใหม่แลเจ้าราชภาคนิยเป็นที่ปรึกษา เหนือ(เกณฑ์)ให้
นายบุญทา(เจ้าบุญทา - ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองฝาง) กับไพร่เล็กน้อยเท่าใดไม่ทราบ
ไปรักษาเมืองแห่ง(อำเภอเวียงแหง)ให้ถางทางตลอด(ตลอด)กระทั่งถึง “ริมน้ำท่าผาแดง”
(แม่น้ำสาละวิน) ครั้นอยู่มาพม่า นายไพร่ เปลี่ยนชื่อเป็นขุนนางเงี้ยว(ไทใหญ่) ถือนหนังสือฉบับหนึ่ง
เข้ามาทาง “ท่าผาแดง” มาถึง “เมืองแห่ง” (อำเภอเวียงแหง) ส่งพม่า นายไพร่เข้ามาถึง
เมืองเชียงใหม่ เจ้าเชียงใหม่เกณฑ์ให้ท้าว พญา รับต้อนรับพม่าไปที่ภัก(ที่พัก)ข้าหลวงมายัง
(เรือนรับรอง) อยู่แต่ก่อน เจ้าเชียงใหม่เลื่องลือเป็นอันมาก กับให้พิทักษ์รักษายิ่งกว่าข้าหลวง
มาแต่ก่อน

ประการหนึ่งคบคิดเป็นมิตรไมตรีกับพม่าข้าศึก แลให้ช้าง ๒ ช้าง ปืนคาบศิลา ๘ บอก กับคนใช้ในเมืองเชียงใหม่ สองคนผู้เมีย กับหนังสือฉบับหนึ่ง ข้อความในหนังสือประการใด ข้าพเจ้าไม่ทราบ

แล้วเจ้าเชียงใหม่เกณฑ์ให้แสน ท้าว กับไพร่ ในเมืองเชียงใหม่ ไปส่งแลพิทักษ์รักษาเจ้าพม่า กลับคืนไปทาง “เมืองแหง” ไปจนถึง “ท่าผาแดง”(แม่น้ำสาละวิน)...

หลักฐานสำคัญเก่าแก่มากกว่า ๑๕๐ ปีนี้ ระบุไว้ชัดเจนว่าเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ทรงใช้เส้นทาง “เมืองแหง” ไปยังฝั่งแม่น้ำสาละวินที่ “ท่าผาแดง” เพื่อ รับเจ้าพม่าเดินทางเข้ามาผ่านเมืองแหง มาเป็นพระราชอาคันตุกะและพักแรมที่เมืองเชียงใหม่

พ.ศ.๒๔๑๑ จากหลักฐานจดหมายเหตุนครเชียงใหม่ เรื่อง “ให้จัดการรักษาเขตแดน ตามหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีลงวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๑๑” โดยพระเจ้าอินทวิชยานนท์เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ ๑ ได้มีศุภอักษร ทูลเกล้าฯถวายรายงานในรัชกาลที่ ๕ ความว่า ..“ เชียงใหม่ ได้ปฏิบัติตามหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีที่สยามทำกับอังกฤษซึ่งปกครองพม่า ในขณะนั้นแล้วโดยได้จัดตั้งกองกำลังประจำรักษาด่าน ๘ ช่องทางที่ใช้เดินทางติดต่อค้าขายกับพม่า และ ๑ ใน ๘ ช่องทางนั้น มีช่องทางเมืองแหง รวมอยู่ด้วย แต่ขณะนั้น เมืองแหง เป็น เมืองร้างจึงจัดให้คนเมืองกิด (ตำบลกิดช้าง อำเภอแม่แตง) จำนวน ๕๐ คน ไปดูแลรักษาด่านคุ้มครองผู้เดินทางค้าขายและปราบปรามโจร ผู้ร้าย โดยบันทึกไว้ว่า..ป่าไม้หนอนลึกในแขวงเมืองนครเชียงใหม่ริมแม่น้ำคง ซึ่งเรียกว่าแม่น้ำสาละวินต่อเขตแดนเมืองมรแมน เมืองยางแดง เมืองบุ เมืองบัน เมืองสาต มี ๘ ตำบล ที่ถูกค้าเดินไปมาค้าขาย เป็นเส้นทางใหญ่ ๘ เส้นทาง ข้าพระพุทธเจ้า ได้จัดบุตรหลาน ท้าว พระยา คู่มไพร่ ไปตรวจตราระวังโจรผู้ร้ายอยู่เนืองๆ ..ข้าพระพุทธเจ้าให้นายดวงทิพย์กับไพร่ ๑๕ คน ตั้งด่านตระเวนรักษาที่ทำฝั่ริมแม่น้ำคง(ท่าตาฝั่ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน) ให้นายน้อยกาวิละ พระยาไชยชนะ กับไพร่ ๑๕ คน ไปตั้งด่านตระเวนรักษาที่สองยาง ริมน้ำเมย เกณฑ์คนเมืองขวม(อำเภอแม่สะเรียง) ไปรักษาที่ขุนขวม รวมต่อแม่น้ำสาละวิน ๓๐ คน เกณฑ์คนเมืองปาย(อำเภอปาย)ไปตั้งด่านคงหลวง ๓๐ คน ทาง “เมืองแหง” เป็นเมืองร้าง ทางถูกค้าเดินมาแต่เมืองพม่าให้คนเมืองกิด(ตำบลกิดช้าง อำเภอแม่แตง) ไปตั้งด่านตระเวน ๕๐ คน....

จากหลักฐานทางราชการของเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ทูลเกล้าฯถวายรายงานในรัชกาลที่ ๕ นั้นระบุชัดเจนว่าเมืองแหงเป็นเมืองหน้าด่านที่ใช้เดินทางติดต่อค้าขายกับประเทศพม่า

เอกสารอ้างอิง : ๑. คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย (๒๕๔๒) จดหมายเหตุนครเชียงใหม่ โรงพิมพ์ดอกเบ๊ยก กทม.

จารึกฐานพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ ปางมารวิชัย (พระสิงห์หนึ่ง)
พบฝังดินที่ลำห้วยหกใต้เมืองโบราณ “เมืองแหง” อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

วัดหมื่นคต Wat Mun Khot

ทะเบียนประวัติจารึก

ข้อความย่อ

- จารึกมี 3 ส่วน
- 1. คาถา “ ปฐม . . . ”
- 2. ชื่อปีที่สร้างพระพุทธรูป
- 3. ประวัติการสร้างพระพุทธรูปโดย มหาเถรจันทรังสี อยู่วัด หมื่นคต

Summary

- The inscription is composed of 3 parts :
- 1. The gatha “ Patamam . . . ”
- 2. The name or the year , Ruang Met , in which
The image was made (1451 , 1511 , 1571 ?).
- 3. A short note that the image was made by the
Maha Then Janta Rangsi (Mahathera Candaramsi) of Wat Mun Khot
(Location unknown)

วัตถุจารึก

- พระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ ปางมารวิชัย (สิงห์หนึ่ง) พระหัตถ์ซ้ายหักหายไป

ขนาดวัตถุจารึก

- 80 / 73 / 43 ซม.

ที่ตั้งที่พบ

- พ.ศ. 2534 / A.D. 1991 พบที่ลำน้ำห้วยหก หน้าวัดห้วยหก
ตำบล เมืองแหง กิ่งอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
(เจ้าหน้าที่คลังฯ สัมภาษณ์ ณ ท้องถิ่น เมื่อ พ.ศ. 2535)

Map 1 : 50,000 Series L 7017 Sheet 4748.3

GS 629,606 Elev. 700 m ASL Site No.228

เอกสารอ้างอิง : จุลสาร คลังข้อมูลจารึกล้านนา ฉบับที่ 5 สถาบันวิจัยสังคม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2536

คำแปลยันต์ ๘ ทิศ ได้พระมาลาที่เชื่อว่าเป็นพระมาลาของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ณ อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ (ฉบับย่อ)

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม ชัยทอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ยันต์ทั้ง ๘ ทิศ เมื่อถอดคณาที่ลงในยันต์แล้ว เป็นยันต์ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์สงคราม ป้องกันภัยอันตรายต่างๆ จากการเดินทัพ ป้องกันศาสตราอาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ อยู่ยงคงกระพัน ชาตรีป้องกันภัยทางน้ำ ป้องกันอัคคีภัย ป้องกันโรคภัยระบาดต่างๆ

สิทธิการิยะหัวใจพระวินัยนี้มีวิธีใช้มากมายหลายประการ เมื่อเวลาสู้รบจับศึก ให้ภาวนาหัวใจนี้ไว้ อาวุธทั้งหลายจะสามารถจะกล้ากรายได้เลย แลแล้วคลาดอาวุธทั้งปวง ประกटิมักจะใช้ร่วมกับ หัวใจพระธรรม ๙ คัมภีร์ หัวใจพระวิสูตร หัวใจพระวินัย รวมเรียกว่าหัวใจพระไตรปิฎก

เอกสารอ้างอิง : ชัยขง ไชยศรี, ๒๕๔๖ ข้อมูลใหม่พื้นที่สวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เอกสารอัดสำเนา ๑๐๗ หน้า

รายนามที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.มังกร ทองสุกดี	ประธานชมรมล้านนาคดี
รองศาสตราจารย์ สนิท ลัดโยภาส	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจัน รักพงษ์	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์หล้า	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สุธีร์ นนทภา	รองผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและ วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ ยุพิน เข็มมุกด์	ผู้เชี่ยวชาญสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว	อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์
ดร.อนุชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม การไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย
นายแพทย์ชัยรัตน์ ต.เจริญ	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
พ.ต.ท.ปรีชา สยาม่วง	สารวัตรปราบปรามสถานีตำรวจภูธร อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล ชัยยง ไชยศรี

สถานที่เกิด จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

ปีเกิด พุทธศักราช ๒๔๙๕

ประวัติการศึกษา

การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ.(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการรับราชการ

ครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงมหาดไทย
 อาจารย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 กระทรวงศึกษาธิการ
 อาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 นักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
 ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
 ศึกษาธิการอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ๘)
 สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
 นักวิชาการศึกษา ๘ ระดับ ๘ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ : แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่
 การศึกษา : ข้อมูลใหม่พื้นที่สวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)